

De raad van de Gemeente Almere
Afdeling Stedelijk Beleid
Postbus 200
1300 AE Almere

Datum 10 maart 2026

Onderwerp Zienswijze Ontwerp-Omgevingsvisie gemeente Almere

Geachte M. Stolk, geacht college van gemeente Almere,

Natuur en Milieu Flevoland maakt graag van de gelegenheid gebruik om een zienswijze in te dienen over de Ontwerp-Omgevingsvisie van gemeente Almere. **We zijn positief gestemd over de algehele insteek van de visie richting 2050 en de daarbij geformuleerde ambities.** Het betreft een brede blik waarbij zichtbaar oog is voor een rijke natuur, een schoon milieu en een stabiel klimaat.

Natuur en Milieu Flevoland ondersteunt de ambitie om energieneutraal, aardgasvrij, klimaatbestendig te zijn met een volledig circulaire economie in 2050. We roepen gemeente Almere op om hier zelf het goede voorbeeld in te (blijven) geven – ook wat betreft natuurinclusiviteit en klimaatbestendigheid. We lezen goede plannen in de Ontwerp-Omgevingsvisie die kunnen bijdragen aan een groener en gezonder Almere.

Tegelijk constateren we dat de koers (behouden, versterken en vernieuwen) om tot de geformuleerde ambities te komen onvoldoende scherp is. We vragen ons af hoe 'behouden en versterken' zich verhouden tot 'vernieuwen'? In aanvulling daarop missen we een prioritering of bijvoorbeeld een afwegingskader voor de aangestipte aandachtspunten onder de ambities.

Het is wensdenken dat, met de schaarse ruimte en middelen, een gelijke investering zou kunnen worden gezet op de zes ambities en de aandachtspunten daaronder. Uiteraard is het zo dat de Omgevingsvisie handen en voeten zal krijgen in Omgevingsprogramma's, maar het zou goed zijn om daar in de Omgevingsvisie al een aanzet voor te doen. **Natuur en Milieu Flevoland verneemt graag of en hoe er sprake is van een prioritering en/of een afwegingskader?**

De rest van deze zienswijze draagt per geformuleerde ambitie een aantal accenten en aanscherpingen aan.

Accenten en aanscherpingen per ambitie

✓ Sterke en veerkrachtige samenleving

Zorg voor een goed bereikbaar Almere voor de 'kwetsbaren' en voor bewoners die zich zonder auto willen verplaatsen. Voeg als accent toe dat er geen 'vervoersarmoede' mag optreden. Daartoe is het belangrijk om een fijnmazig OV-netwerk te blijven borgen. Wat ook tot een sterke en veerkrachtige samenleving behoort, is een visie op een "gezonde" samenleving. Hitte en weersextremen drukken nu al op (stedelijk) Almere.

✓ Voldoende en passende woningen en voorzieningen in een gevarieerd woonmilieu

Stimuleer lokale energiegemeenschappen en versterk de rol van lokale energiecoöperaties. Een concrete mogelijkheid om deze energievisie in een uitvoeringsprogramma te gieten, doet zich voor bij Almere Pampus. Lokale energiecoöperaties kunnen daarin een belangrijke rol vervullen, zoals Almeerse Wind. We onderschrijven de ingediende zienswijze van Almeerse Wind en sporen aan om hun deskundigheid expliciet mee te nemen in (het proces rond) de Omgevingsvisie.

✓ Sterke Almeerse economie met voldoende werkgelegenheid

Zet in op voldoende 'hoogwaardige' werkgelegenheid, goede gezondheidszorgvoorzieningen (zoals ziekenhuizen), onderwijs (zoals ook een universiteit) en een gevarieerd cultureel aanbod. Functiemenging en clustering van voorzieningen in en rondom wijken kunnen we dan ook zeer aanbevelen. Kies bovendien voor hoogwaardige, toekomstbestendige werkgelegenheid; niet enkel voor "voldoende" gelegenheid. Oftewel: geef ruimte aan duurzame en circulaire ondernemers. Dit draagt bij aan minder vervoersbewegingen naar andere regio's voor werk, school, zorg en cultuur.

✓ Uitstekende bereikbaarheid

Verklein de mobiliteitsvoetafdruk bij een toenemende groei van bewoners in Almere (met meer reisbewegingen als gevolg). In het Klimaatakkoord zijn afspraken gemaakt voor een klimaatneutraal 2050 en dus vermindering van CO₂-uitstoot. Dat is inclusief mobiliteit. De voetafdruk voor mobiliteitsuitstoot neemt helaas alleen maar toe, ook in Almere. Neem in de Omgevingsvisie op dat de groei van bewoners in Almere gepaard dient te gaan met een ontkoppeling van de groei van CO₂-uitstoot als gevolg van mobiliteit. Dit betekent een keuze voor goed OV.

✓ Hoogwaardige landschappen met allure

Hanteer de 3-30-300 vuistregel als ecologische norm en voeg daar 3.000 aan toe. Dit houdt in dat er vanuit elke woon- of werkplek 3 bomen zichtbaar zijn, dat elke wijk een kroonbedekking heeft van minimaal 30%, dat een publieke groenruimte bereikbaar is op 300m afstand en dat een rondje van 3km mogelijk is vanuit een woon- of werkplek. Bij de inrichting van groenvoorzieningen zouden donkerte, rust en stilte centraal moeten staan en zou 'Basiskwaliteit Natuur' ingevoerd moeten zijn.

✓ Klimaatbestendig, klimaatneutraal en circulair

Beschouw het convenant 'Toekomstbestendig Bouwen' als leidraad bij gebiedsontwikkelingen. Ga hierbij voor de ambitie 'goud'! Bouw watervriendelijk en klimaatadaptief, werk met *bio-based* materialen en streef naar energiepositiviteit. Voor gemeente Almere is samenwerking op dit thema van groot belang. Zonder significante maakindustrie binnen de gemeentegrenzen is het niet reëel om te verwachten dat in 2050 alle (primaire) grondstoffen in Almere circulair zijn. Daarbij ook de vraag: hoe gaat optimaal grondstoffenhergebruik – zo regionaal mogelijk – verankerd worden?

Bodem en water als fundament voor ruimtelijke keuzes

Het erkennen van de ecologische betekenis van het Markermeer en de positie van Almere als 'stad aan het water' vormt een belangrijk uitgangspunt. Dat lezen we terug in de Ontwerp-Omgevingsvisie. **Tegelijkertijd stellen we vast dat bodem en water niet het dragende fundament vormen voor de ruimtelijke keuzes waar Almere voor staat.**

Het wordt gepositioneerd als één van de belangen die naast andere ambities wordt meegewogen. Daarmee blijft nog te onduidelijk waar de ecologische grenzen liggen en hoe deze grenzen richtinggevend zijn voor verstedelijking, recreatie en economische ontwikkeling.

Water en bodem zijn dé voorwaarde voor ruimtelijke keuzes in het polderlandschap waar Almere in gelegen is. In een tijd van klimaatverandering vragen ruimtelijke ontwikkelingen om een benadering waarin natuurlijke dynamiek, ecologische veerkracht en waterkwaliteit het vertrekpunt vormen. Daar dient stedelijke ontwikkeling zich naar te schikken; in plaats van andersom.

Onze zorg is dat de cumulatieve effecten van 'groei' van Almere niet worden geduid in de context van het watersysteem als dragend ecologisch systeem. In dit licht missen we notie van natuurinclusieve inpassing van ruimtelijke ontwikkelingen zoals energie-opwek en (energie-) infrastructuur. Voor datacenters dient bijvoorbeeld een richtlijn opgesteld te worden, die rekening houdt met de beschermde status van het Markermeer als Natura 2000-gebied.

Het fundament is zo sterk als de kwaliteit van de bodem en het water

Als buur van het Markermeer kan Almere leunen op het ecologisch fundament van dit meer. Dit maakt haar ook medeverantwoordelijk voor de kwaliteit van dit fundament – te beginnen bij een schone bodem en schoon water (alook schone lucht). In de Ontwerp-Omgevingsvisie is hier volgens Natuur en Milieu Flevoland onvoldoende aandacht voor.

Positief vinden we dat de gemeente gehouden is aan het Schone Lucht Akkoord en dat zij zich inzet tegen lichtvervuiling. Wat betreft een schone bodem en schoon water mist echter de notie van terugdringing van bestrijdingsmiddelen, PFAS en andere natuurvreemde stoffen. Er dient sprake te zijn van scherpe verlening van omgevingsvergunningen en handhaving hierop. Zodoende kan gestuurd worden op een schone bodem en schoon water (net als wordt gestuurd op schone lucht).

We danken u voor het meenemen van de input van Natuur en Milieu Flevoland. Bij onze vereniging zijn meer dan 60 lidorganisaties aangesloten, waaronder vele uit Almere. We blijven graag meedenken in het verdere proces om tot een nieuwe Omgevingsvisie voor gemeente Almere richting 2050 te komen. Ook bij de uitrol in Omgevingsprogramma's blijven we graag aangehaakt.

Met vriendelijke groet,

Vera Dam

Directeur-bestuurder Natuur en Milieu Flevoland

Samen voor een mooi en duurzaam Flevoland

